

Caribbean Investment Climate Index 2023

Sterk herstel Arubaanse economie onderstreept aantrekkelijkheid investeringsklimaat. Sint Maarten neemt bij de eerste notering direct de 2^e plaats in.

Voor het derde jaar op rij voert Aruba de Caribische ranglijst aan met het meest aantrekkelijke investeringsklimaat. Van alle landen op de ranglijst herstelt Aruba het sterkst van de coronacrisis. Doordat de data-beschikbaarheid van Sint Maarten is verbeterd, kan voor het land dit jaar voor het eerst de aantrekkelijkheid van het investeringsklimaat gemeten worden. Het hoge welvaartsniveau, de veerkrachtige economie en de relatief lage overheidsschuld zorgen ervoor dat Sint Maarten het op één na meest aantrekkelijke investeringsklimaat van de regio heeft. Curaçao zakt van de 4e naar de 7e plaats op de ranglijst.

Tabel CICI-scores en plaats op de ranglijst, 2023, 2022 en 2021

	2023	2022	2021	2023	2022	2021
	CICI-score			plaats op ranglijst		
Aruba	68,8	57,9	71,1	1	1	1
Sint Maarten (Dutch part)	58,9			2		
Puerto Rico	55,7	54,2	57,8	3	2	2
Bahamas, The	53,0	50,5	56,8	4	3	3
St. Lucia	51,0	45,1	53,8	5	8	8
Antigua and Barbuda	49,9	49	56,3	6	5	5
Curaçao	49,2	49,5	56,6	7	4	4
St. Kitts and Nevis	49,0	46,7	56,2	8	6	6
Dominican Republic	48,1	42,5	48,1	9	12	12
Grenada	47,7	45,3	54	10	7	7
Dominica	46,9	43,6	51	11	10	10
Barbados	45,4	43,4	48,3	12	11	11
Jamaica	44,7	44,2	51,8	13	9	9
St. Vincent and the Grenadines	44,5	41	42,2	14	14	14
Trinidad and Tobago	43,6	42,5	46,2	15	12	13
Cuba	18,4	15,1	26,5	16	16	16
Haiti	15,5	19,1	32,2	17	15	15

Bron: Economisch Bureau Amsterdam (2023).

Investeringsindex: institutionele, economische en financiële indicatoren

Sinds 2021 publiceert Economisch Bureau Amsterdam (EBA) de *Caribbean Investment Climate Index* (CICI). De CICI meet de aantrekkelijkheid van het investeringsklimaat van landen in de Caribische regio. Het aantrekken van buitenlandse investeerders is belangrijk, vanwege de kleinschaligheid van de meeste economieën, de gebrekkige toegang tot internationaal kapitaal en de import-afhankelijkheid van veel Caribische landen. De index bevat 17 landen en is opgebouwd uit 18 institutionele, economische en financiële indicatoren die een Caribisch land meer of minder aantrekkelijk maken voor investeerders. Voorbeelden van indicatoren zijn: *rule of law*, *regulatory quality*, openheid van de economie, economische groei, rente en overheidsschuld*. In 2022 stond de ranglijst in het teken van de effecten van de COVID-19 crisis op het investeringsklimaat. De ranglijst van 2023 staat in het teken van herstel en maakt duidelijk welke landen sterk uit de crisis herstellen en welke landen achterblijven.

* Voor de volledige lijst van indicatoren en beschrijving van de CICI, zie: https://economisch-bureau.shinyapps.io/caribbean-analytics-statistics/_w_ec306d90/explanatory_paper_note_2023_EBA.pdf

Aruba kent krachtigste herstel van de regio

Geen van de landen in de index kende een even krachtig herstel als Aruba en dit is zichtbaar in de score. In 2022 was het bruto binnenlands product (bbp) van Aruba alweer terug op het niveau van voor de coronacrisis (2019) en ook voor de komende jaren wordt een gematigde groei verwacht. Veel andere Caribische landen herstellen trager. Enerzijds geeft de openheid van de economie het land economische veerkracht; anderzijds kent Aruba een goede structurele basis dankzij sterke instituties. De relatief hoge schuldquote (overheidsschuld als percentage van het bbp) van Aruba neemt dankzij de sterke groei snel af en de leenrente is er laag in vergelijking met andere Caribische landen. Aruba kan het investeringsklimaat verder verbeteren, en de positie van het land op de ranglijst verstevigen door het ondernemingsklimaat te hervormen zoals is voorgesteld in het kader van het landspakket. Ook dragen verlaging van de schuldquote en verbetering van de werking van de lokale kapitaalmarkt bij aan verbetering van het investeringsklimaat.

Sint Maarten steekt Aruba naar de kroon

Waar Sint Maarten de afgelopen jaren niet kon worden opgenomen in de ranglijst vanwege teveel ontbrekende gegevens, komt het land dit jaar de ranglijst binnen op de 2^e plaats. De aantrekkelijkheid van het investeringsklimaat en de hoge CICI-score van Sint Maarten heeft het land aan een aantal factoren te danken. Sint Maarten heeft de meest open economie van de Caribische regio en hoewel dat het land kwetsbaar maakt voor externe economische schokken, zorgt het voor een grote veerkracht van de economie en een groei van de reële economie die uitstijgt boven het Caribisch gemiddelde. Daarnaast groeit – in tegenstelling tot de meeste Caribische landen – de bevolking van Sint Maarten, wat zorgt voor dynamiek op de arbeidsmarkt en beperkte vergrijzing. Tot slot is de schuldquote relatief laag. Daardoor is minder dan in andere landen sprake van verdringing van productieve publieke investeringen en van onzekerheid over toekomstig beleid. Van belang is dat Sint Maarten blijft werken aan het verbeteren van data-beschikbaarheid, aangezien deze nog steeds laag is in vergelijking met de meeste andere Caribische landen.

Het investeringsklimaat van Curaçao verslechtert

Terwijl andere Caribische landen hun investeringsklimaat zien verbeteren met het herstel uit de corona crisis, is dit voor Curaçao niet het geval. Daardoor zakt Curaçao op de ranglijst van de 4^e naar de 7^e plaats. Door de langdurige stagnatie van de economie, en recenter de recessie als gevolg van de situatie in Venezuela raakt het welvaartsniveau van Curaçao steeds verder achterop. Daarbij was de impact van de coronacrisis op Curaçao groot, en gaat het herstel traag in vergelijking met veel andere Caribische landen. Tot slot spelen de zeer lage participatiegraad en de hoge schuldquote het investeringsklimaat van Curaçao parten.

Alles wijst erop dat Curaçao haast moet maken met de implementatie van de noodzakelijke hervormingen. Het vergunningstelsel moet op de schop, de bevolking kan weer groeien door het aantrekken van buitenlandse arbeidskrachten te vergemakkelijken, en de zorg en de sociale zekerheid moeten met urgentie hervormd worden teneinde de overheidsfinanciën structureel te verbeteren.

Saint Lucia, Dominicaanse Republiek, Jamaica, Trinidad en Tobago en Grenada

Saint Lucia en de Dominicaanse Republiek zijn sterke stijgers op de ranglijst; Jamaica, Trinidad en Tobago en Grenada sterke dalers.

De hoge participatiegraad, de grote beschikbaarheid van krediet voor investeerders en de hoge *ease of doing business*, zorgen ervoor dat Saint Lucia van de 8^e naar de 5^e plaats op de ranglijst stijgt. De Dominicaanse Republiek heeft zijn investeringsklimaat ook zien verbeteren (van de 12^e naar de 9^e plaats) dankzij sterke economische groeicijfers, een beheerste schuldquote en een gunstige ontwikkeling van de handelsbalans.

Jamaica zakt weg naar de 13^e plaats op de ranglijst, voornamelijk door zwakke instituties, een laag welvaartsniveau, een hoge schuldquote en hoge rentepercentages. Ook het investeringsklimaat van Trinidad en Tobago is verslechterd door tegenvallende economische groei, uitblijvende bevolkingsgroei, een lage participatiegraad en beperkte beschikbaarheid van krediet voor investeerders. Grenada tenslotte zakt van de 7^e naar de 10^e plaats en heeft te kampen met hoge tekorten op de lopende rekening, krimp van de bevolking en een lage *ease of doing business*.